

285694 - Kardeřiyle ortak ticareti ve birikmiş parası olan bir kişi, zekatını nasıl vermelidir?

Soru

Kardeřimle ortak bir ticaret işimiz var ve ayrıca bu ticaretten bağımsız olarak birikmiş param var. Zekatı hesaplarken, bu paraları birlikte mi düşünmeliyim yoksa her biri için ayrı zekat mı vermeliyim? Birikmiř paradan alıp ticaret sermayesine koyduğum ve daha sonra geri aldığım durumlarda, bu para borç olarak mı kabul edilir?

Detaylı cevap

Allah’a hamd olsun.

Birincisi: Eğer birikmiş para, kardeşinizle ortak ticaretinizdeki sermaye payınızla birlikte hesaplandığında nisap miktarına ulaşıyorsa, zekat yılını (hâvl) sermaye payınızın yılıyla birleştirirsiniz. Bu durumda zekatınız, nisap miktarını elde ettiğiniz tarihten itibaren hesaplanmaya başlar.

Yıl sonu geldiğinde birikmiş paranızın zekatını öder ve ticaretinizden elde ettiğiniz kârlarla birlikte sermaye payınızı da zekata dahil edersiniz.

İkinci Durum: Eğer birikmiş para tek başına nisap miktarına ulaşıyorsa, bu paraya ayrı bir zekat yılı hesaplanır. Bu durumda, bu paraya ait zekat yılı dolduğunda zekatınızı ödersiniz. Ortak ticaretteki sermaye payınız içinse, sermaye ve kârınızın zekatı ayrıca hesaplanır.

İmam el-Buhûtî, “Ravzu’l-Murabba” adlı eserinde şöyle der: “Elindeki maldan sağlanan gelir, aynı cins maldan ise veya bu mal ile aynı hükümdeyse bu gelir, elde edilen mal ile birleştirilir ve birlikte zekata tabi olur. Ancak, her biri kendi zekat yılı dolduğunda zekata tabi olur.” (Ravzu’l-Murabba, 3/172-173)

İbni Kasım, bu durumu açıklarken şöyle demiştir: “Eğer bir kişinin elinde 200 dirhem varsa ve bunun üzerinden altı ay geçtikten sonra miras veya hibe yoluyla 100 dirhem daha kazanırsa, ilk 200 dirhem zekatı bir yıl dolduğunda ödenir. Sonradan elde edilen 100 dirhem ise kazanıldığı tarihten itibaren bir yıl dolduğunda zekata tabi olur.”

İbn Kundus dedi ki: Eğer bir kişinin kırk koyunu varsa ve üzerinden yılın bir kısmı geçmişse, ardından yüz koyun daha satın alır veya hediye olarak alırsa, bu yeni koyunlara da tam bir yıl geçmeden zekât gerekmez.

El-Vezir dedi ki: Âlimler, yeni kazanılan malın üzerinden tam bir yıl geçmeden zekâta tabi olmadığı konusunda ittifak etmişlerdir. Diğer mallarda olduğu gibi bu da böyledir.

İkincisi:

biriktirdiğin paradan bir miktar alıp ticaret sermayesine koyduğun paraya gelince, görünen o ki, bunu şirketine borç olarak verdin.

Buna göre, bu para, yarısını senin, yarısını ise kardeşinin sahip olduğu şirkete verdiği bir borç hükmündedir.

Âlimler, ortakların şirket adına borç aldıkları durumda, her birinin borcun yarısından sorumlu olacağını ve diğer yarısına da kefil olacağını belirtmişlerdir.

Yani, şirkete borç olarak verdiği bu paranın yarısı hâlâ senin mülkiyetinden çıkmamıştır. Sadece parayı bir yerden başka bir yere (biriktirilen paradan şirkete) taşımış oldun.

Bir insan kendine borç veremeyeceğine göre, gerçekte kimseye borçlanmış sayılmazsın.

Diğer yarısı ise kardeşine verdiği bir borç olup, sen onun da kefil olursun.

Keşşâfü'l-Kınâ' (3/526) adlı eserde, ortakların borç alarak ticaret yaptığı "Şirketü'l-Vücûh" hakkında şöyle denilmiştir:

"Her biri diğerinin vekili ve mal bedeli konusunda kefildir. Çünkü bu ortaklık, vekâlet ve kefalet esasına dayanır."

Şeyh Muhammed b. Salih el-Useymîn ise şöyle demiştir:

"Her bir ortak, diğerinin vekilidir. Açıkça vekâlet verilmemiş olsa bile, bu ortaklığın gereği olarak her biri diğerinin vekili sayılır.

"Ayrıca her biri diğerine karşı kefildir. Çünkü satıcı, ortaklara borç olarak mal sattığında, her birinin diğerinin borcunu üstlenebileceğini düşünür. Eğer ortaklardan biri şirket kurulduktan sonra kaçarsa, diğer ortak borcun tamamını ödemekle sorumlu tutulur." (Şerhu'l-Mumti' 9/431)

Buna göre, kardeşin bu paranın yarısı kadar sana borçlu olur. Ancak bu, onun şirket payına düşen zekâtın verilmesini etkilemez. Çünkü âlimlerin tercih ettiği görüşe göre, borç zekât yükümlülüğünü ortadan kaldırmaz.

Bu şu anlama gelir:

Bir alacaklı, kendisine borçlu olan kişiden alacağını, sahip olduğu diğer mallara ekleyerek hesaplar ve tüm mal varlığı üzerinden zekât verir. Bu, borcun ödenebilir durumda olduğu her yıl için geçerlidir. Özellikle alacaklı kişinin maddi durumu iyi olduğu durumda ve alacağından emin isen borcun zekatı verilir. Bu konu (125854) nolu sorunun cevabına açıklanmıştır.

Ancak, kardeşin bu parayı yıl içinde kazandığı için, onun için bu para yeni kazanılan (müstefad) mal hükmüne girer. Dolayısıyla bu paranın üzerinden bir yıl geçmesi gerekir ve şirketin genel zekât hesabına eklenmez.

Sonuç olarak:

Şirkete borç olarak verdiğin paranın zekâtını vermen iki şekilde değerlendirilir:

Bu borcun yarısı hâlâ mülkünde olduğundan, onu sahip olduğun diğer mallarla birlikte zekâta dâhil edersin.

Bu borcun diğer yarısının zekâtını da vermeniz gerekir. Bu durumda, borcun ödenecek kısmı sağlam bir kişinin borcu olduğu ve sizin de bunun garantörü olduğunuz kabul edilir. Ancak, şirket finansal bir kriz içindeyse veya bu borcu onlardan tahsil edemiyorsanız, bu kısmın zekâtını vermeniz gerekmez. Fakat, eğer bu borcu tahsil ederseniz, o zaman o borcun üzerinden bağımsız

bir yıl hesaplanır ve zekâtını verirsiniz.

Soru (125854)'e bakınız: Bu soruda, borçlardan alınacak zekâtın nasıl verileceği açıklanmıştır.

Eğer şirkete koyduğunuz bu para bir borç değilse, ancak şirketle yeni bir ortaklık payı kurmuşsanız ve bu payınızdan kâr elde ediyorsanız, o zaman şöyle olur:

Bu durumda:

Bu parayı zekâtınızı verirken, ayrıca kazandığınız kârı da eklemeniz gerekir. Ancak, eğer kârınızı, üzerinden bir yıl geçmeden harcarsanız, kârın zekâtı gerekmez.

Önemli uyarı:

Eğer birikiminiz olan bu parayı şirkete yatırmışsanız, o zaman bu paranın ve elde ettiğiniz kârın zekâtı, yatırdığınız birikim parasıyla aynı hesaplamaya tabi olur. Yani, bu paranın ve kârının zekâtı, birikiminiz olan paranın üzerinden bir yılın dolduğu anda verilir.

Daha fazla bilgi için ([161816](#)) ve (260669) numaralı cevaplara bakınız.

En doğrusunu Allah bilir.